

Poprečnina v gotovini plačana

ŠTEVILKA 6

LETNIK XXXII

NARODNI
GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

V LJUBLJANI, DNE 15. JUNIJA 1931

VSEBINA: Dr. Vlado Valenčič: Kaj naj upoštevajo konzumne zadruga pri svojem poslovanju? — O izpodbijanju pravnih poslov. — Frančišek Stefčik. — Benko: Odborniki! Več čuta za odgovornost! — A. Vindišar: Zlati dinar in življensko zavarovanje. — Gospodarski pregled. — Zadrugištvo v državi. — Iz gospodarstva. — Novi zakoni.

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 6, I. 1931.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice na Dobravi pri Kropi, r. z. z. n. z., se bo vršil v uradnici 29. junija 1931 ob pol 16. uri na Srednji Dobravi 11. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem obč. zboru v l. 1930. 2. poročilo načelstva. 3. poročilo nadzorstva. 4. poročilo o izvršeni reviziji v l. 1930. 5. potrjenje račun. zaključka za l. 1930. 6. sprememba pravil v § 10. 7. slučajnosti.

Redni občni zbor Konzumne zadruga v Hrastniku, r. z. z. o. z., se bo vršil v prostorih Ljudske posojilnice dne 24. junija 1931 ob 7. uri zvečer. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka za l. 1930. 4. sklepanje o razdelitvi čistega dobička odnosno kritja zgube. 5. čitanje revizijskega poročila. 6. sprememba pravil. 7. volitev novega načelstva in nadzorstva. 8. slučajnosti.

Redni občni zbor Živinorejske zadruga v Št. Jerneju, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 5. julija 1931 ob 8. uri zjutraj v Društveni dvorani. Dnevni red: 1. sprememba pravil. 2. pristop v pasemsko okrožje za sivo-rjavo goved in volitev delegatov za ustanovni občni zbor. 3. slučajnosti.

Izredni občni zbor Ljudske kuhinje na Jesenicah, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 1. julija 1931 ob 6. uri zvečer. Dnevni red: 1. prememba pravil. 2. določitev načelnikovega namestnika. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske nabavne zadruga v Št. Juriju pri Grosupljem, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 28. junija 1931 ob 10. uri dop. v prostorih Josipa Perme v Ponovi vasi 27. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem obč. zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1930. 4. poročilo o izvršeni reviziji. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Mlekarske zadruga v Komenpi, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 28. junija 1931 ob pol 8. uri zjutraj v poslovnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1930. 3. sprememba pravil. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Kostanjevici, r. z. z. n. z., se bo vršil 21. junija 1931 ob 8. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1930. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijske okrajne zadruga v Kranju, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo dne 5. julija t. l. ob 9. uri v dvorani Ljudskega doma v Kranju. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. volitev načelstva in nadzorstva. 3. slučajnosti.

Redni občni zbor Stavbne zadruga Delavski dom v Kranju, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 28. junija 1931 ob 9. uri pop. v z. zadrugi pisarni v Delavskem domu. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. potrdilo bilance za l. 1931. 5. volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor posojilnice v Sv. Križu pri Kostanjevici, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 5. julija 1931 po prvi sv. maši v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika. 2. poročilo načelstva. 3. poročilo nadzorstva. 4. odobrenje računskega zaključka za l. 1930. 5. volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Leskovici, r. z. z. n. z., se bo vršil 29. junija 1931 ob 15. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. potrjenje računskega zaključka za l. 1930. 3. slučajnosti.

Občni zbor Obrtno kreditne zadruga v Ljubljani, r. z. z. n. z., se bo vršil 22. junija t. l. ob pol 8. uri zvečer v pisarni, Sredina 15. Dnevni red: 1. odobrenje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo likvidatorjev. 3. odobrenje račun. zaključka za l. 1930. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Občekoristne stavbene zadruga Ljudski dom v Ljubljani, r. z. z. o. z., se bo vršil 26. junija 1931 ob 6. uri zvečer v poslovnem prostoru. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. odobritev računskega zaključka za l. 1930. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Loki pri Zidanem mostu, r. z. z. n. z., se bo vršil 28. junija 1931 ob 3. uri pop. v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje računskega zaključka za leto 1930. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. sprememba pravil. 6. poročilo o izvršeni reviziji. 7. slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.— Din na leto, za pol leta 12:50 Din.
Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo.

Dr. Vlado Valenčič:

Kaj naj upoštevajo konzumne zadruge pri svojem poslovanju?

„Narodni Gospodar“ je že lansko leto s člankom „Padanje cen in blagovne zadruge“ (št. 11) opozarjal konzumne zadruge na težave, ki se vsled gospodarske krize pojavljajo v konzumnem zadružništvu. Priporočil je varčevanje pri stroških ter omejitve zaloge blaga, da se zadruge pravočasno obvarujejo izgub, ki bi nastale vsled padanja cen.

Kako pravilna so bila domnevanja izrečena v omenjenem članku, nam dokazujejo računski konzumnih zadrug za l. 1930. Skoraj pri vseh zadrugah, izjeme so le redke, je opaziti, da je promet manjši, kot pa je bil prejšnja leta. Manjši je seveda tudi kosmati dobiček. Vzroka zmanjšanja prometa sta dva. Na eni strani je zmanjšanje prometa povzročil padec cen, za isto množino blaga se dobi manj denarja, kot pa se ga je dobilo preje. Drugi vzrok pa je slab gospodarski položaj tistih slojev, ki si potom konzumnih zadrug nabavljajo svoje potrebščine. Konzumenti se omejujejo le na najpotrebnejše in to se pri konzumnih zadrugah pozna. Ne kupuje se, ali pa je vsaj silno omejeno kupovanje blaga, ki ne spada med življenjske potrebščine. To dokazuje slaba kupčija v manufakturi. Kmet in delavec prideta težko do denarja in zato parkrat obrneta vsak dinar predno ga izdasta za nakup blaga.

Spremenjene gospodarske razmere sta-

vijo vodstva zadrug pred nove naloge. Zadruge se morajo pri svojem poslovanju razmeram prilagoditi, ker morajo gledati, da obdrže ravnotežje med dohodki in stroški.

Žalibog pa moramo ugotoviti, da se marsikatero načelstvo ne zaveda resnosti položaja, temveč brezskrbno gospodari po dose-danjem načinu, kljub tem, da groze zadrugi zgube pri poslovanju. Vsi opomini in vse svarjenje je pri nekaterih zadrugah zastoj, šele ko bo prepozno, bodo spoznali, kako grešijo s svojo brezskrbnostjo in malomarnostjo.

Ob raznih prilikah smo zadruge svarili pred kopičenjem blagovnih zalog in poudarjali, da morajo zadruge stremeti, da dosežejo **velik promet s čim manjšo zalogo**. Blago na zalogi je deloma tudi mrtev kapital; če zadruga dela s tujimi sredstvi, in pri večini naših zadrug je tako, mora plačevati od tega kapitala obresti. Pri padajočih cenah se manjša tudi vrednost zaloge in zadruga utрпи zgube dostikrat tam, kjer jih niti najmanj ne pričakuje. Kot je razvidno iz bilanc, so nekatere zadruge v preteklem letu blagovno zalogo povečale, dočim pa je promet ostal isti pa je postal še manjši kot leto poprej, kar seveda ni ostalo brez vpliva na poslovni uspeh oziroma neuspeh.

Tako kot velika zaloga je nevarno za poslovanje zadrug tudi preveliko kreditiranje.

Načelo konzumnega združništva je prav za prav le prodaja proti gotovini. Vendar pa pri nas tega ni bilo mogoče doseči kljub temu, da se je to načelo vedno poudarjalo. Potreba kar največje omejitve kreditiranja pa še vedno obstoja. Dosedanje veliko kreditiranje je samo razvada. Sicer se pri vsaki zadrugi, ki ima mnogo terjatev za blago, sklicujejo na svoje posebne prilike, vendar pa je gotovo, da bi, če bi se člani vedno navajali k rednemu plačevanju, bilo mogoče kreditiranje znatno omejiti.

Kapital, ki se nahaja v teh terjatvah, je za zadrugo navadno brezobresten, dočim mora zadruga sama plačevati upnikom obresti. Zadruga, ki dela s tujim, dragim kapitalom, bi morala pač gledati, da bo izhajala s čim manj kapitala, zato bi morala delati z malo zalogo, ter ne bi smela pustiti kapitala v terjatvah za blago, ki pomenijo za njo večjo ali manjšo zgubo. Te terjatve za blago so popolnoma nezavarovane, zato se zgodi, da mora zadruga veliko teh terjatev kot neizterljivih odpisati. Jasno je, da kdor ne more n. pr. mesečno plačevati raznih potrebščin, ki si jih pri zadrugi nakupi, bo toliko težje plačal za več mesecev ali pa celo par let skupaj.

V sedanjem času so ponekod zadruge zavzele stališče, da morajo članom veliko kreditirati. Pravijo, da so zadruge dolžne svojim članom pomagati in, če član ne more plačati kupljenega blaga takoj, mu ga je treba dati na upanje. To stališče je popolnoma napačno. Zadruge niso dobrodelne, ampak gospodarske ustanove. Res je, da imajo zadruge namen članom pomagati, to je celo njihova dolžnost, ne smejo pa dajati članom več kot pa zmorejo z ozirom na solidno poslovanje. Kakšno korist bodo imeli združniki, če zadruga vsled svojega napačnega poslovanja sama sebe upropasti? Boljše je zato, da se združniki zadovoljijo s čisto

malo koristjo, ki jo jim zadruga more nuditi, kakor pa da se zadruga upropasti, in ne bi bila izgubljena samo ta korist ampak bi združniki imeli še gmotno škodo. Kadar se gospodari s tujim denarjem, je na mestu dvojna previdnost. Kjer ima zadruga dovoljna lastna sredstva, tam pa lahko pomaga potrebnim, a zavedati se mora, da gotova poslovna načela veljajo tudi za njo.

Ko se ob priliki revizij kakšni zadrugi svetuje, da omeji kreditiranje, odgovarjajo, da to ni mogoče, ker ako ne bi dajali na upanje, sploh ne bi ničesar prodali. Na take ugovore je mogoč samo en odgovor, in to, da je bolje manj prodati, pa sigurno kot pa veliko in z izgubo. Zadruga mora upoštevati, da gubi za kapital v teh terjatvah obresti in da mora odpisovati dvomljive terjatve, in če je tega preveč, ji tudi velik promet nič ne koristi.

Poudarili smo že, kakšne posledice ima za zadrugo poslovna politika, ki gre za visoko zalogo in, ki na široko kreditira. Zadrugi, ki nima lastnih sredstev in je navezana na kredite, zna račun obresti ogrožati ravnotežje v bilanci. Prav posebno nevarno pa utegne postati, če zadruga dela preveč s krediti trgovcev. Ti krediti so po svoji naravi kratkoročni. Računi zapadejo hitro. Težko pa je imeti vedno ob zapadlosti za poravnavo teh računov pripravljena sredstva, zlasti ako ima zadruga postavko „dolga za blago“ preveliko in zapade večje število računov na enkrat.

Varovati se pa morajo zadruge tega kredita tudi zato, ker je ta **kredit zelo drag**. Ako je po fakturi določeno plačilo po 30 dneh dovoljujejo dobavitelji vedno pri takojšnjem plačilu 1%, včasih pa tudi 2% skonta, kar pomeni letno 12% oziroma 24% ne obresti. Pri nobenem denarnem zavodu se danes ne plačujejo več tako visoke obresti. V interesu vsake zadruge je, da skonte,

ki jih dovoljujejo dobavitelji, izkoristi ter da drži račun dobaviteljev kar najnižje.

Niso seveda spremenjenih gospodarskih razmer občutili vse konzumne zadruga enako. Starim zadrugam z močnimi rezervami se je poslabšanje v kupčiji le malo poznalo pri poslovnem uspehu. Drugače pa je z novimi zadrugami in s tistimi, ki si rezerv niso mogle zbrati. Marsikateri izmed teh je delalo bilanciranje težave in zadruga je mogoče opustila običajne, morda celo zelo potrebne, odpise na blagu in dolžnikih, da je vzdržala ravnotežje v bilanci in ni izkazala izgube. Vendar pa je taka politika pri bilanci dostikrat le varanje samega sebe. Zato ni mogoče zadrugam dovolj priporočati, da **odplšejo od računov vse, kar je količkej neslurnega**. Pri cenitvi blagovne zaloge naj bo načelstvo strogo. Upoštevati je, da so cene blaga v primeri s prejšnjim letom padle skoro pri vseh predmetih. Le tista bilanca bo pokazala pravo sliko, ki sloni na najnovejših nakupnih cenah. Bilance za l. 1930 so sicer že za nami, toda če bo katera zadruga delala polletno bilanco združeno z inventuro blaga — in vsaka, ki ni glede svojega stanja na jasnem, naj to stori — naj se drži navedenih smernic.

Pa še eno stvar moramo konzumnim zadrugam posebno priporočati: **revizijo dolžnikov**. Gospodarske razmere pri posameznikih se kaj hitro spremenijo. Terjatev, ki je bila včeraj še sigurna, je danes lahko dvomljive vrednosti. Zato naj zadruga skrbi pravočasno da terjatve izterja ali pa vsaj zadostno zavaruje. Sicer pa naj v bodoče nikakor ne dopusti, da bi šle te terjatve za blago v tisočake, kot se to mnogokrat sedaj dogaja. Ni naloga konzumnih zadrug, da dajejo kredite, ampak je to naloga posojilnic, ki pa si seveda vsakega dolžnika drugače ogledajo kot pa je to navada pri konzumih. Če zahteva posojilnica za vsako posojilo varstvo, poroka ali pa zastavo, potem je gotovo tudi pri konzumnih zadrugah na mestu, da poskrbijo za sigurnost svojih terjatev.

Ni mogoče predvideti, ali se bodo gospodarske razmere v bližnji bodočnosti še poslabšale. Na vsak način morajo biti konzumne zadruga pri svojem poslovanju zelo previdne. Zlasti tiste, ki so prišle v težaven položaj, naj na vsak način napravijo vse, da privedejo svoje poslovanje na pravo pot. Če je kje potrebna temeljita sprememba, naj se z njo ne odlašajo. Boljše je prej, kot pa ko je prepozno.

O izpodbijanju pravnih poslov.

V 29. številu Službenega lista kr. banske uprave dravske banovine leta 1931. je objavljen zakon o izpodbijanju pravnih dejanj zunaj konkurza. Ta novi izpodbojni zakon se ne razlikuje veliko od prej veljavnega izpodbojnega reda. Ker postajajo določbe tega zakona vedno bolj važne za naše denarne in kreditne zadruga, zato prinašamo glavne določbe tega zakona. Kdor ima s tem večkrat opravka, naj si priskrbi navedeno številko službenega lista.

V smislu § 2. tega zakona je mogoče

izpodbijati vsa pravna dejanja, ki jih je dolžnik izvršil z namenom oškodovati svoje upnike, če je ta namen sopogodbeniku znan v roku desetih let. Povdarek je v tej določbi na dejstvu, da je namen oškodovanja upnikov sopogodbeniku znan. To se pravi, kdor hoče izpodbijati kako pravno dejanje dolžnika do deset let nazaj, mora dokazati, da je dotični, ki je z dolžnikom pogodbo sklenil, vedel, da jo ta sklepa z njim radi tega, da bi svoje upnike oškodoval. Ta določba je dalekosežna, vendar v praksi nima tako ve-

likega pomena, ker je navadno precej težko dokazati posebno za dalj časa nazaj, da je sopogodbenuk poznal tak namen dolžnika.

Nekoliko lažje je dokazati sopogodbenuku, da mu je tak namen moral biti znan. To se pravi, sopogodbenuk iz bližnje okolice, ki je poznal gospodarske razmere dolžnika, je moral vsled tega poznanja in pa iz značaja in kakovosti sklenjenega posla vedeti, da ta pogodba ali pravni posel ne more imeti drugega namena, kakor oškodovati dolžnikove upnike. Kdor sopogodbenuku to lahko dokaže, lahko izpodbija pogodbo ali pravni posel tekom dveh let po njenem sklepu.

Pravne posle s soprogo ali sprogom ali drugimi bližnjimi svojci, ki oškodujejo upnike, je mogoče izpodbijati v roku dveh let, če namen oškodovanja tem osebam tudi ni bil znan in jim ni moral biti znan. Pod bližnjimi svojci je razumeti sorodnike in svake do četrtega kolena, v premi vrsti ali pa v stranski vrsti, rejence ali osebe, ki žive z dolžnikom v izven zakonski skupnosti.

V roku 6 mesecev je mogoče izpodbijati kupne, menjalne in dobavne pogodbe, v kolikor je mogoče sopogodbenuku dokazati, da je poznal namen odsvojiti premoženje ali pa da je moral to poznati. Daritvene in tem podobne pogodbe je mogoče izpodbijati dve leti. Izvzete so daritve, s katerimi se izpolni samo zakonita dolžnost in običajna priložnostna darila v primerni višini.

Na izpodbijanje nič ne upliva dejstvo, da je bila izpolnitev navedenih pravnih poslov dosežena z izvršbo potom sodišča. Izpodbijati je mogoče tudi opustitve, ki jih je v podobnem smislu opustil dolžnik z namenom, da kake pravice izgubi, ravno tako je mogoče izpodbijati, če kdo s tem namenom ni nastopil dedščine.

Za izpodbijanje je upravičen upnik, ki ima izvršno terjatev, to je terjatev, ki jo je

že iztožil in je razsodba že postala pravo-močna, ako z izvršbo ni dosegel plačila pri dolžniku, ali pa če je soditi, da izvršba ne bo vodila do uspeha. Torej izvršljiva razsodba je predpogoj. Tako izvršljivo razsodbo je torej v vsakem slučaju treba doseči v roku, v katerem je kak pravni posel mogoče izpodbijati. Potem je treba napraviti izvršbo proti dolžniku in če ostane izvršba brez uspeha, je mogoče začeti izpodbijati prej navedene pravne posle. Kadar upnik lahko dokaže, da bi izvršba ne imela uspeha, lahko nastopi z izpodbijanjem tudi pred izvršbo, vendar pa mora v tem slučaju računati z morebitnimi težavami tega dokazovanja.

Izpodbijanje se lahko izvrši s tožbo ali pa tudi z ugovori v že tekoči pravdi, z ugovori celo, predno je zahtevk upnikov postal izvršljiv.

Po § 9. sme upnik preden je njegova terjatev postal izvršna ali preden se pokaže, da izvršba na dolžnikovo imovino ni dosegla ali da ne doseže popolnega poplačila, obvestiti z vročitvijo spisa po sodišču ali po javnem notarju o svojem namenu, izpodbijati dejanje, onega, proti kateremu se je izvršilo to dejanje, ali njegove dediče. V tem primeru se računa izpodbijni rok od vročitve nazaj, če je smatrati, da bi izvršba na dolžnikovo imovino že ob tej vročitvi ne bi dosegla popolnega poplačila upnikove terjatve, in če se je izpodbijalo do pretoka dveh let izza te vročitve.

Z izpodbijalnim zahtevkom se ne more pobotati terjatev, ki jo ima proti dolžniku oni, zoper katerega je izpodbijanje naperjeno.

Ker je že iz navedenega razvidno, da je v vseh bolj zamotanih slučajih uporaba tega zakona kočljiva, je svetovati zadrugarjem, naj se v težjih slučajih obračajo za pojasnila na Zadružno zvezo v Ljubljani.

Frančišek Stefčík.

Na Poljskem imenujejo svoje podeželske kmečke posojilnice „kasa Stefczyka“. Ime so povzeli po pionirju poljskega kmetijskega združništva Fr. Stefčíku, ki je pred malo ne pol stoletja prvi pričel orati trdo ledino za organizacijo zanemarjenega in zapuščenega poljskega kmeta.

Kmalu bo prešlo 50 let, odkar je ta odlični pobornik zadružne misli započel svoje plodonosno delo. Ko je l. 1874 dovršil jagijelonsko vseučilišče v Krakovu, je postal učitelj na srednji kmetijski šoli v Černihovem. Ondi pa ni opravljal samo svojih učiteljskih dolžnosti, ampak se je tudi začel baviti s proučevanjem ekonomskih razmer kmečkega ljudstva, ki ga je hotel pridobiti za napredek v gospodarstvu. To njegovo prizadevanje je trajalo nekoliko let, ali ni pokazalo zadovoljivih uspehov. Stefčík je kmalu uvidel, da tiči vzrok tega neuspeha v slabih gospodarskih razmerah. Saj so černihovski kmetje radi poslušali njegovo razlaganje o umnem gospodarstvu, o racionalni živinoreji, o obdelovanju zemlje s stroji in o gnojenju z umetnimi gnojili. Ali teh naukov niso mogli izkoristiti, ker ni nihče imel denarja, da bi si nabavil krave dobre pasme, dobro orodje in učinkovito gnojilo.

Iz gospodarskih študij je Stefčík vedel, da je na Nemškem ustanavljal Rajfajzen kreditne zadruga, ki so prinašale kmečkemu ljudstvu veliko gmotno korist. Šel je torej na Nemško, da bi spoznal načela, po katerih so poslovale rajfajzenske posojilnice.

Po povratku s tega potovanja je sklenil ustanoviti v Černihovem zadružno blagajno, katera naj bi dajala kmetom posojilo za nakup v gospodarstvu potrebnih predmetov. Pri tem njegovem stremljenju ni hotela nobena banka pomoči Stefčíku s kreditom, ker

so bile mnenja, da vaška posojilnica ne zasluži zaupanja.

Napram takim težavam so bili vsi izgubili nado, da bi se mogla vzdržati vaška posojilnica. Ni pa izgubil nade Stefčík. Ker ni hotel nihče pomagati ljudstvu, je moralo ljudstvo samo stopiti na delo za izboljšanje svojega resnega položaja, pomagati si je moralo samo. Iz tega razloga se je odločil osnovati hranilno in posojilno zadrugo na podlagi samopomoči. Na dan, ki je bil domnjen za otvoritev posojilnice, je po Stefčíkovi prošnji krajevni župnik Królikowski opravil sv. mašo in imel pridigo, v kateri je ljudi nagovarjal, da bi si vzajemno pomagali — kdor ima kakšne odvišne groše, naj jih vloga v posojilnici in tako pripomore zbirati sredstva, s katerimi si bodo vsi pomagali.

Černihovsko ljudstvo je globoko doumelo gesla, ki mu jih je podajal Stefčík. Kmetje so hiteli vplačevati hranilne vloge, tako da se je bilo tekom ene nedelje popoldne nabralo okoli sedem tisoč goldinarjev hranilnih vlog. S tem denarjem je posojilnica takoj pričela svoje delovanje.

Z uspehom, ki ga je dosegel v Černihovem, se pa Stefčík ni zadovoljil. Želel je prinesiti pomoč ljudstvu v vsej Poljski. Propagiral je torej ustanavljanje posojilnic v sosednjih vaseh. Toda delo je napredovalo zelo počasi. Banke niso hotele ravno začetim posojilnicam nuditi kreditne pomoči. Nihče mu ni hotel pri tem početju pomagati. Ljudje, ki so bili izsolani po mestih, so dvomili, da bi mogli preprosti kmetje voditi taka denarna podjetja. Vse te ovire pa niso omajale Stefčíka. On je poznal žitje kmečkega ljudstva; v značaju kmeta je opazil mnoge take zmožnosti, da so v njem utrdile vero v moč in sposobnost za zadružno sožitje in za samostalno vodstvo lastnih gospodarskih zadev. Ljudstvo je kazalo kar največje veselje, manjkalo mu je le znanja.

Stefčik ni štedil truda, da bi ljudi naučil, kako je treba voditi zadrugo. V to svrhu je mnogo predaval in pisal razprave in knjige. V tem težkem delu je v teku devetih let ustanovil v okolici Krakovega 25 posojilnic.

Ob ustanavljanju hranilnic in posojilnic na kmetih je Stefčik sestavil za nje pravila, po katerih bi se imele ravnati, podal navodilo, kako imajo voditi računovodstvo in določil podlago, na kateri naj bi se poslovalo.

Načelna osnova teh zadrug je bilo geslo samopomoči. Kjerkoli je Stefčik ustanavljal zadrugo, ni nikomur obetal izrednih koristi, on je samo pozival kmete, da bi si vedno in pri vsaki priliki vzajemno pomagali.

Vzajemna pomoč se more razvijati edino tam, kjer je živa ljubezen do bližnjega, to je taka ljubezen, ki se javlja v razumevanju, da tvorijo vsi zadružniki eno družino. Vsak član te družine je dolžan brigati se za svoje brate. Tak zadružnik ne čaka, da bi ga kdo klical, ampak je vsak trenutek pripravljen ponesti pomoč vsakemu, ki mu more najboljše izkazati uslugo.

Po dolgem in trudapolnem delu je mogel Stefčik uveriti tedanjo družbo, da je poljsko ljudstvo sposobno samostojno voditi lastne organizacije. Leta 1899 je tedanji deželni zbor gališki, priznavajoč potrebo pospeševanja zadružništva, oživotvoril deželni patronat za kmetijske zadruge in je vodstvo te ustanove poveril Stefčiku.

Od te dobe se je Stefčik lotil dela s podvojeno energijo. Ob njegovem sodelovanju se je število zadrug hitro množilo in je porastek novih zadrug vsako leto znašal približno 100. Ko je bilo število posojilnic primerno naraslo, je Stefčik uvidel, da je potrebna taka institucija, ki bi jim nudila tako samopomoč, kakršno nudijo posojilnice posameznim kmetovalcem. V ta namen je li 1909 nastopil z inicijativo, da se ustanovi centralna blagajna kmetijskih zadrug.

Stefčik je poznal in razumel vsestransko gospodarske potrebe kmetov. Opazil je, da so kmetovalci istočasno izkoriščani od denarnih oderuhov kakor tudi od trgovcev. Da bi jih ubranil pred tem izkoriščanjem, je propagiral na kmetih ustanavljanje posebnih trgovskih organizacij. Ko je bilo število trgovskih zadrug že veliko, je Stefčik, da bi jim olajšal gospodarstvo, ustanovil za nje trgovsko centralo pod imenom „Trgov. zveza kmetijskih krožkov“. Ta zveza se je kasneje prekrstila v „Kmetijski sindikat v Krakovu“.

Zadruge so se razvijale čimdalje bolj in ker je njihov delokrog postajal vedno večji, se je kmalu pokazala potreba po lastnem glasilu. Zato je Stefčik l. 1904 osnoval „Kmetijski združni časopis“ in je v tem listu poučeval kmete, kako naj gospodarijo v zadrugah.

Vojna je ovirala združno poslovanje, ali ni zadržala Stefčika pri delu. Prevezel je novo polje za delo — gradil je gospodarsko podlago v novi neodvisni Poljski.

Stefčik je bil prvi, ki je sprožil misel, da naj se združi vse kmetijsko zadružništvo v eni vrhovni organizaciji, ki bi obsegala vso Poljsko. Tako organizacijo je ustvaril v letu 1919 pod imenom „udruženje zvez kmetijskih zadrug“. V l. 1919 je Stefčik osnoval tudi „združni naučni institut“, katerega namen je pospeševati združno vedo.

Stefčik se je tudi aktivno udeleževal dela za državo. V l. 1919 je sodeloval pri organizaciji državne kmetijske banke, kateri je bil predsednik. V tem letu je bil tudi predsednik glavnemu kmetijskemu uradu (ki se je kasneje pretvoril v ministrstvo za kmetijsko reformo). L. 1920 je odklonil potovanje v Ameriko v zadevi posojila za poljsko državo. L. 1923 se je udeleževal dela za organizacijo poljske banke.

Smrt ga je zalotila pri delu ob spisovanju knjige o razvoju zadružništva na Poljskem. Umrli je 30. junija 1924. leta.

Benko:

Odborniki! Več čuta za odgovornost!

Zdi se mi prav značilna poteza današnje dobe, da silno pada čut odgovornosti za delo, ki ga posamezni izmed nas vrši v javnosti, n. pr. v občini, zadrugi i. sl. Ni moj namen razmotrivati tukaj o vzrokih tega neveselega pojava, opisati hočem le njegove pogubne posledice, kot se zadnji čas v našem združništvu dejanski opažajo.

Ker obsega moj ožji delokrog le mlekarske zadruge, se nanašajo tudi sledeče vrstice predvsem nanje, vendar v gotovi meri veljajo za vse združništvo.

Torej po vrsti:

Zadruška A. Ta je v krizi. Dasi obstoja že nekaj desetletij in je vedno s precejšnjim uspehom delovala, sedaj kar nič več ne more naprej. Odjemalci niso z izdelki nič več zadovoljni, konkurenca je čim dalje večja, trgovske zveze popuščajo, stroji, stavbe in lokali skoraj več ne odgovarjajo, potrebni so temeljitega popravila ev. tudi povečave.

K sreči se najdejo uvidevni odborniki, ki pravijo: „Zamenjajmo stare, izrabljene stroje z novimi, boljšimi; poiščimo si trgovskega potnika (ali slično zastopstvo) za boljšo zvezo z našimi odjemalci; inštalirajmo telefon; stavbe in lokale izboljšajmo in razširimo; napravimo hladilnico, kipelno klet, skladiščno klet in kar je pač potrebno.“

Drugi pa: „Poglejte, kako zapravljajo! Nove stroje? Ti so bili že 25 let dobri, in bodo še za naprej! Telefona ali hladilnice do sedaj nismo imeli, pa je šlo, jih tudi v prihodnje ni treba.“

Le žal, da so ti poslednji največkrat v večini in da imajo tako vablivo parolo, „Denar nam zapravljajo, mi pa hočemo varčevati!“ Vseeno, iz česa te besede izvirajo, ali iz nevednosti, ali iz zavisti, ali iz bojazni,

da bi se v mlekarni kaj investiralo, — torej iz lakomnosti — predvsem manjka enega: Čuta odgovornosti, zavesti, da je kriza v veliki meri baš posledica teh zastarelih nazorov in pa „šparanja“.

Zadruška B. Redna mesečna seja načelstva. Število navzočih: recimo 5. Tretja točka dnevnega reda: Naprava vodovoda. (Sicer pa si mislite, kar si hočete.) V našem slučaju torej predlaga načelnik, da naj se mlekarna priključi krajevemu vodovodu, od katerega je itak le par sto metrov oddaljena. Načelstvo sklene, da se dado izvršiti potrebni proračuni in načrti in da se prihodnjemu občnemu zboru stavi konkreten predlog. To se pravi, sklenili so trije, dva (imena nas ne zanimajo) sta zagrizeno molčala.

Večer po seji. V gostilni pri — recimo — Piškurju. Našima znancema, ki sta na seji tako zagrizeno molčala, so se še le sedaj razvezali jeziki. V ognjevitih besedah opisujeta številnemu omizju, v kaki nevarnosti da je mlekarna, ker je načelstvo sklenilo tako neumnost, ki bo gotovo stala na stotisoče. Ne pozabita povdarjati, kako da sta nasprotovala in svarila, pa da je bilo zaman. „Ali se to ne pravi zapravljati naš denar (Prosim! — Naš!) in navajati mlekarja k lenobi, saj je že 15 let nosil vodo iz bližnjega jarka (v boljšem slučaju: črpal jo z ročno črpalko) pa jo lahko še v bodoče.“

Beseda da besedo, duhovitosti se kar krešejo. In se konečno zedinijo, da sedanje načelstvo sploh ni ničesar vredno, da nič ne dela, da denar zapravlja, tisti pa, ki bi radi delali, pa da blizu ne morejo.

Sveta jeza obide poslušalca, ko vidi, kake ženije nosi naša domovina, pa jih ne vpoštevava in jim ne da priti do udejstvovanja. Vendar bo bister poslušalec brž ugotovil,

da se vsa ta ženjalnost poraja z — vinskimi duhovi, da pa z njimi tudi — izginja.

Za odbornike pa, ki tako vrše svoje funkcije, samo eno besedo, — izdajalci!!!

Zadruha C. Ta potrebuje novega mlekarja, (pomočnika, knjigovodjo, pomivalko, kurjača ali karsibodi). Dan pozneje, ko se je to izvedelo ima že vsak odbornik svojega protežiranca, o katerem je prepričan, da je za to mesto najsposobnejši, da se je tedaj treba zanj z vso silo zavzeti. Vname se pravcata vojna, poleg poklicanih se vmešavajo še nepoklicani, napetost raste, na vsa važnejša vprašanja se pozabi, dokler končno ne zmaga tisti, ki je bil najbolj spletkarski in je imel — saj veste — najboljše zveze, pa če tudi ni počenega groša vreden.

Ne bodimo malenkostni in pristranski! Ne pripisujmo nobeni stvari večjega pomena, kot ji v resnici gre, predvsem pa, ne odvracajmo zadruge radi majnih zadevic od njenih velikih nalog.

Zadruha D ima vestnega mlekarja. Vsako mleko, ki ne ustreza, enostavno zavrne, nekega dne pa je zavrnil mleko g. načelnika. Ta ga je pa — ne bodi len — osebno prinesel nazaj v mlekarno in dejal: „Naše mleko mora biti dobro, pa naj bo kakršno hoče“!

Ali pa: Nekega jutra je ta nesrečnež zavrnil mleko Korenove Jere iz (recimo) Blatnega dola. Vsa razkačena (in prepričana da se godi velikanska krivica) hiti potožit Zidarjevi Mani. Njen mož „zastopa“ vas Blatni dol v odboru zadruge, ta mu bo že pomagal temu predrznežu!! Ne bodi len, res je stopil še tisti večer k načelniku in „interveniral“ v tej pereči zadevi. Hvala Bogu — uspešno, mlekar je bil že drugi dan opozorjen, da naj vendar ne bo tak.

Odborniki! kaj tako pojmuje svoje delo v javnosti? Oprostite toda nehote sem

se spomnil zgodbe o sejmarjih v templju Gospodovem.

Zadruha E. Ta ima prav slabega in nezmožnega mlekarja. Delo mu ne diši, rad ga pije i. t. d. Toda eno vrlino ima, zna se dobrikati vodilnim osebnostim. Pa tudi od drugih uživa vso spoštovanje, predvsem zaradi tega, ker glede mleka ni preveč siten. Slabo pri celi stvari je le to, da zadruha — Bog vedi zakaj — čimdalje težje izhaja, mleko vedno slabše plačuje i. t. d. K sreči se nekega dne pojavi privatna konkurenca, ki jo vsi zadrugarji navdušeno pozdravijo in se je brž oklenejo, češ, saj z zadruho pa res nič ni.

Tako je bila zopet združna ideja ožigosana, ker je sirota — sama velika in lepa — našla majhne in nevredne nositelje.

Zadruha F. Čas ugodnih kupčij; vodstvo je ambiciozno na vso moč. Konkurira z vsakim, sprejema mleko od kjer ga sploh dobi, tudi od nečlanov, plačuje kavalirski, na kakovost mleka in izdelkov se ne gleda, saj se obeta dobra kupčija. —

— Preobrat, kriza!!! — Zaloge polne, oddaja slaba, sprejemanje mleka od nečlanov se brž ustavi, na člane se pritisne z bagatelno ceno. Cene izdelkov se znižajo pod skrajnost, brez ozira na izgubo. Pa kako platonično to zagovarjajo. „Eh saj teh par tisoč se nam ne bo toliko poznalo“, Ne zavedajo pa se, koliko so oškodovali celokupno združništvo, ker bodo sedaj primorane tudi druge zadruge znižati cene svojih izdelkov, znabiti boljših, a s pretiranim znižanjem mlečnih cen omajajo kmetu vero v zadruho, jačajo privatno konkurenco, med konzumenti mleka pa se ustvarja mnenje, da hočejo delati dobiček za vsako ceno. Previdnost je mati modrosti, pa tudi napredka.

In tako dalje brez konca in kraja. Če bi hotel opisati vse neštevilne izrastke našega

zadružništva, v vseh njegovih varijantah, bi mi gotovo zmanjkalo abecede.

Zato zaključujem! Zavedajmo se, da s svojim delom v zadružništvu večamo občni blagor ali pa povzročamo občno škodo. Da pomagamo narodovo imetje zbirati ali pa razsipamo. In konečno, da nobena posemezna zadruga ni kak svet zase,

ampak, da se dobre i slabe posledice njenega dela poznajo, in občutijo daleč preko mej njenega ožjega delokroga. Zato smo pa tudi upravičeni drug drugega nadzirati in kritizirati, zato sem tudi dovolil napisati gornje nekoliko ostre, a v bistvu skoz in skoz resnične vrstice.

A. Vindišar:

Zlati dinar in življensko zavarovanje.

Zavarovanje je del narodnega gospodarstva, zato se tudi v zavarovanju pokažejo vse spremembe in vsi pretresljaji v gospodarstvu. Vplivi medsebojne zveze med zavarovanjem in gospodarstvom se pa izražajo jasno le v domačih zavarovalnicah. Pri tujih zavarovalnicah se kažejo tudi vplivi od drugod.

Drug razlog, da je delovanje domače zavarovalnice nekak odraz vsega gospodarstva, je, da ves denar ostane naložen doma ter s tem krepi domače blagostanje. Tuje zavarovalnice pa svoje ogromne dobičke odnašajo v tujino ter podpirajo tujca, čisto našega tekmeča ali neprijatelja. Ta denar je za naše gospodarstvo za vedno izgubljen.

Delokrog Vzajemne zavarovalnice je največ Dravska banovina. V njenem poslovanju torej moremo zasledovati vsak odmev spremembe celotnega narodnega gospodarstva.

Naše gospodarstvo se zadnje leta kljub splošni krizi drugod stalno boljša.

Ustaljeno gospodarstvo čutijo predvsem denarna podjetja, tako tudi zavarovalnice. Podobno so čutile nemške zavarovalnice polom vsega gospodarstva po zrušeni valuti v l. 1923. Tedaj so izgubile vse zaupanje in ves promet. Ta pojav velja zdaj za dokaz, da je zavarovalstvo le tedaj in tam zdravo kjer in kadar je zdravo gospodarstvo in

ustaljena valuta. Le ustaljena valuta je zdravo gospodarstvo in zdravo zavarovalstvo.

Iz poslovanja Vzajemne beremo: v letih, ko je bila plačilna moč naših ljudi slaba, so ob zavarovanju izbirali cenejše cenike, nizke kapitale, dolgoročna premijska plačila. Število zavarovancev je tedaj sicer visoko, kapital pa sorazmerno ne raste. Premije so nizke in istotako počasi rastejo. Ob slabih konjunkturah namreč gredo v promet lažji — to je ljudski — ceniki. Take cenike si lahko izbere tudi tisti, ki mu zaslužek ne dopušča zbiranja starostnih rezerv. Za nje prevzame to skrb zavarovalnica. — V letih pa, kadar je plačilna moč trdna, dobiva zavarovanje življenja resnejše lice. Sklepajo se višji kapitali, krajše dobe, dražji ceniki. Zavarovanja so dobro premišljena in utemeljena, običajno svojo pogodbeno dobo obdržijo. Število zavarovancev sicer pada, raste pa kapital in premija. Iz naslednje preglednice bo to jasno.

Leto	število zavarovancev	povprečni kapital	povprečna premija
1927	7197	12.156.—	584.—
1928	7203	14.910.—	703.—
1929	7046	16.975.—	786.—
1930	6914	18.798.—	868.—

Do leta 1928. raste število, nerazmerno se dviga kapital s premijo. Sledče leto število zavarovancev pada, raste pa kapital s premijo. Tako se v teku dveh let dvigne

povprečni kapital od Din 14.910— na Din 18.798—, povprečna letna premija od Din 703— na Din 868—.

Iz podobnih pojavov, ki pomenijo zdrav napredek bi se dalo sklepati, da tudi splošne gospodarske razmere zdravo napredujejo. To sklepanje upravičuje „Zakon o denarju kraljevine Jugoslavije“ z dne 14. 5. 1931. Zakon ureja 7%—no posojilo, sklenjeno 8. 5. t. l. v Parizu.

Pomen stabilizacijskega posojila je dalekosežen. Pogledali bomo le njega vpliv in odnos na življensko zavarovanje. Gotovo je namreč, da je z zlatim dinarjem utrjeno zaupanje zunanjega denarnega trga v naše gospodarstvo ter odprta pot tujem kapitalu v našo zemljo. To pa zamore naše prilike znatno izboljšati.

Torej: Zlat dinar in življensko zavarovanje.

V l. 1923. je zrušila nemške zavarovalnice devalvacija (razvrednotenje) in inflacija (papirna poplava). Tiskane novčаницe namreč niso sploh imele svoje notranje odgovarjajoče vrednosti denarja, padlo je zaupanje v zavarovanje! Energija nemštva ter njegova volja do vstajenja je bila tako silna, da je dvignila iz ruševin svoje zavarovalstvo na predvojno višino. Vendar je nezaupanje deloma ostalo, ter je tudi pri nas krivo marsikaterim neuspehom. Ob sklepu zavarovanja je postalo običajno vprašanje: v kateri valuti zavarujete? Naš zakon zabranjuje zavarovanje v tujih valutah. Posledica so bili nizki zavarovani kapitali ter kratke dobe. Hoteli so zavarovanje v dolarjih, funtih, frankih, kronah. Zavarovalnice so si pomagale z valutnimi dodatki, ki določajo spremembo v tujo valuto le pod pogojem, ko bo to zakon dopuščal.

Utrditev dinarja je obenem utrditev zavarovalstva. Delo zavarovalnice je namreč mogoče le, če uživa zaupanje. Z zlatim

dinarjem pa je vrnjeno zaupanje. V resnici opažamo, da se kupčije vedno bolj solidne in številne. Zato je odgovor na vprašanje po valuti jasen: zavarujmo v zlatem dinarju!

Razlogov za to imamo dovolj.

Prvi: Vrednost denarja bo postala večja. Zato pa tudi smisel in potreba po varčevanju postala večja, močnejša. Za varčevanje vemo, da hoče zase nekega sistema in premagovanja. Za to je najbolj primerno življ. zavarovanje, ki je v bistvu le varčevanje. Zdaj in naprej bo tudi zavarovanje postalo več vredno, višje vpoštevano. Na drugi strani pa bo zdaj tembolj nespametno vsako razmetavanje odvišnega denarja za prazne užitke namesto za varčevanje, torej za življensko zavarovanje.

Drugi: Ves obstoj in napredek zavarovalstva leži v zaupanju! Do domače zavarovalnice imamo za tako zaupanje polno upravičenost. Varnost rezerv in obveznosti Vzajemne je brezdvomna. Vodstvo se svoje odgovornosti v polni meri zaveda. Svoj denar hrani v nepremičninah, v poslovni palači, stanovanjskih zgradbah za uradnike.

Tretji: Naša narodna dolžnost je, da se zavarujemo pri domačem podjetju. Enaka dolžnost je, da se zavarujemo v svojem narodnem denarju, v zlatem dinarju. To nam narekuje interes naše zlate valute in našega gospodarstva. Iz tega sledi, da pomeni vsako v tuji valuti sklenjeno zavarovanje neupoštevanje narodne valute ter izvoz lastne zlate podlage! Zavarovanje namreč, sklenjeno na tujo valuto, je ob izplačilu prisiljeno kupiti dotično tujo valuto (devize) s svojo zlato veljavo.

Stabiliziran zlat dinar torej more nuditi našemu zavarovalstvu upanje v novo rast, zavarovancem pa zaupanje v podjetja. Če bo zaupanje v narodni in zlati dinar močno, potem se ni bati padca!

Gospodarski pregled.

Ljubljana, 9. junija 1931.

Ko smo v prejšnji številki poročali o najetju velikega inozemskega posojila naše države v znesku 1025 milijonov frankov, še niso bile znane vse podrobnosti. Zato danes navajamo par zanimivih podatkov o tem posojilu. Vse posojilo ni bilo emitirano v inozemstvu, del svote in sicer 50 mil. frankov je bil podpisan tudi pri nas. Zaradi ugodnega obrestovanja je bila ta svota že v prvem tednu javne emisije podpisana celo v znesku 67 mil. frankov, in najbrže bi bila do konca roka podpisana še enkrat večja vsota, toda po poteku enega tedna je bil naš vpis zaključen. V Sloveniji je bilo podpisanih skoro 10 mil. frankov, za naše razmere lepa vsota. Tudi francoski del posojila je bil predčasno vpisan. Nadalje se je emitiralo naše posojilo, ki je bilo mednarodnega značaja, tudi v Holandiji, Švici, Češkoslovaški in na Švedskem.

Nadalje je bil v zvezi s posojilom tudi že objavljen zakon o denarju kraljevine Jugoslavije, ki določa vrednost dinarja na 26 in pol miligramov zlata. To pomeni, da se bo zakonska stabilizacija izvršila na sedanjem tečaju in da ni govora o kaki devalvaciji v razmerju 1:10 ali 11. Sedanji tečaj švicarskega franka znaša na naših borzah 10.956, dočim znaša po zlati pariteti 10.9556, razlika je torej malenkostna in sploh ne pride praktično v poštev. To stabilizacijo dinarja, ki stopi v veljavo z 28. junijem t. l., je vsa naša javnost z zadoščenjem pozdravila.

Končno omenjamo še glede posojila, da je znašal prevzemni tečaj našega posojila, ki smo ga dobili od bančne skupine pod vodstvom „Banque de l'Union Parisienne“, 82 in da je torej razlika med emisijskim tečajem 5.50 %.

Izmed statističnih podatkov o razvoju

našega gospodarstva, ki so bili objavljeni od našega zadnjega poročila sem, omenjamo samo statistiko konkurzov in prisilnih poravnjav izven konkurza. V mesecu maju t. l. je bilo razglašanih v celi državi 54 konkurzov in 93 poravnjav v primeri s 27 in 57 v aprilu t. l. Posebno pada v oči veliko naraščanje števila prisilnih poravnjav izven konkurza, zato se množe pritožbe iz trgovskih krogov, ker vse kaže, da se zakon o prisilnih poravnjavah izrablja. Vsa zborovanja gospodarskih korporacij v zadnjem času zahtevajo, da se ali ukine zakon ali pa kvota zviša od sedanjih 40 na najmanj 75 %, da se preprečijo zlorabe. Samo v dravski banovini je bilo v mesecu maju t. l. razglašanih 22 poravnjav, ravnotoliko kot v savski banovini, ki pa ima še enkrat več prebivalcev kot dravska in je tudi njena gospodarska moč večja.

Statistika naše zunanje trgovine po posameznih državah nam kaže, da je prišla Nemčija, kakor je bilo pričakovati, na prvo mesto med našimi uvozniki. Tudi podatki za mesec april kažejo občutno nazadovanje naše zunanje trgovine, posebno pa izvoza. V trgovinsko-političnem oziru omenjamo, da se ravno sedaj vrše pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe z Avstrijo, kjer so posebno vpoštevanja vredni interesi našega kmetijskega izvoza, kajti smotrena politika Avstrije gre za povečanjem lastne kmetijske proizvodnje kakor tudi za zmanjšanjem agrarne uvoza. Nadalje je bil te dni objavljen tudi tarifni del naše pogodbe s Češkoslovaško. Po novih tarifih so najbolj znatna znižanja za pivo, nekatere steklene proizvode, porcelan itd. Nasprotno pa je Češkoslovaška dovolila ugodnosti za naše agrarne proizvode, ter deloma za nekatere industrijske proizvode, ki pridejo v poštev za našo banovino. Velike važnosti je tudi veterinarska konvencija in uvedba direktne železniške tarife za uvoz na Češko.

Za naše gospodarstvo izredno velike važnosti pa je nacionalizacija Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani. Iz dnevnih listov je znano, da je dunajski Kreditni zavod zašel v velike težkoče in da je morala priskočiti na pomoč avstrijska vlada z milijardnimi zneski. Sedaj pa je dunajski zavod prodal svojo večino delnic, ki jih je imel pri ljubljanskem zavodu, našim interesentom, med katerimi sta najznatnejša Mestna hranilnica ljubljanska in Hranilnica dravske banovine v Ljubljani. S tem so vse banke v Sloveniji v slovenskih rokah, kar je le pozdraviti. Kreditni zavod je močna banka, ki je imela pri glavnici 12.5 mil. rezerv že čez 15 mil. in skoro 450 mil. hranilnih vlog, tekočih računov in upnikov med (njimi največ inozemskih).

V dneh od 30. maja do 8. junija se je vršil v Ljubljani 11. mednarodni vzorčni velesejem, ki je imel sicer nekaj manj obiskovalcev kot lanski jubilejni velesejem, pa je vendar lepo uspel. Jeseni se bo vršila velika razstava slovenskih mest in tujskoprometna razstava.

Pravkar objavljeni podatki o računskem zaključku države za proračunsko l. 1930-31 kažejo, da so državni dohodki radi splošne gospodarske krize nazadovali. Znašali so 12.396 mil. v primeri s 13.449 mil. v prejšnjem proračunskem letu 1929-30 (državno proračunsko leto se zaključi s 31. marcem in začne vedno s 1. aprilom vsakega leta. Manjši so bili posebno dohodki od posrednih davkov (trošarin in carin) kakor tudi državnih podjetij in neposrednih davkov.

Zadružništvo v državi.

Kmetijska osrednja kreditna zadruga v Novem Sadu, osrednja denarna organizacija nemškega zadružništva v naši državi, je imela po računskem zaključju za preteklo leto 1 mil. lastnih sredstev (deležev in rezerv) v primeri s 0.7 mil. Din na koncu leta 1929. Hranilne vloge so narasle lani od 18.6 na 27.95 mil. Din. Nadalje je imela 2.2 mil. reeskontnega kredita in 7.8 (1929 8.8 mil. Din, dolgovi v bankah. Vsa ta sredstva je porabila zveza predvsem za kredite članicam v znesku 32.9 (1929 25.9) mil. Din. Čisti dobiček znaša 69.766 Din v primeri s 57.123 Din za leto 1929. Zadruga je ena izmed najmočnejših osrednjih organizacij našega zadružništva.

Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev. Dne 30. maja se je vršil v Mariboru občni zbor Zveze nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev v Belgradu. Na občnem zboru so bila podana zanimiva poročila o poslovanju Zveze v pret. letu, iz katerih posnemamo:

Število v zvezi včlanjenih zadrug je naraslo lani od 114 na 125. Na koncu leta 1930 se je razdelilo članstvo sledeče: 85 (na koncu 1929 84) nabavljalnih, 26 (18) kreditnih in 14 (12) stavbnih. V dravski banovini je poslovalo 14 zadrug, iz katerih računskih zaključkov je razvidno, da so imele 2.4 mil. deležev in 4 mil. rezerv (brez posebnih fondov, ki so znašali 1.4 mil.). Te zadruge so dolgovale zvezi 9.1 mil. Din in drugim 1.9 mil. Din. Imele so skupaj 5.6 mil. Din prebitkov. V Sloveniji se nahaja v likvidaciji samo 1 zadruga in sicer v Slovenjgradcu. Skupno so imele nabavljalne zadruge drž. uslužbencev na koncu l. 1930 60.070 članov v primeri s 44.011 člani na koncu leta 1929. Kreditne zadruge so imele l. 1930 16.829 članov (1929 pa 14.058), stanovanjske pa 404 (351 članov), skupno torej 77.303 člane (1929 pa 54.424 članov). Revizij je izvršila zveza lani 46. Promet zveze je lani presegel svoto 827 mil. Din. Bilanca izkazuje te glavne postavke (vse v mil. Din, v oklepajih podatki za 1929): Pasiva: glavni-

ca 93 (75.9), upniki 0.3 (0.2), fondri 0.2 (0.1), aktiva: blagajna 0.05 (0.2), den. zavodi 6.9 (5.3), zadruge 58.5 (44.6), dobavitelji 3.7 (5.5), vrednostni papirji 4.4 (2.8), blagovne zaloge (pri zvezi in v dveh mlinih) 1.85 (1.4), nepremičnine: dom 13.4, mlini 3.0, ostalo 0.1, skupaj 16.6 (15.75). Pri donosu 4.3 mil. Din je znašal lani prebitok 0.8 mil. Din v primeri s 0.6 mil. Din v letu 1929. Zveza ima kakor znano dva mlina: v Adi in v Molu, odkoder dobavlja moko svojim članicam. Mlin v Adi je lani izkazal 86.911 Din prebitka (1929 39.428 Din), v Molu pa je izkazal 79.021 Din izgube (1929 še ni bil last zveze). Del čistega dobička se dodeli penzijskemu fondu, ostanek pa drugim rezervam. Zanimiv je pregled zveznega poslovanja od l. 1921, t. j. od njene ustanovitve pa do danes. Prva leta do 1925 so izkazovala majhen prebitok. L. 1925 pretrpela izgubo 4.5 mil. Din, naslednjih leta pa je izkazovala stalno prebitok: 1926 0.94, 1927 0.52, 1928 0.53, 1929 0.625 in lani 0.776 mil. Din.

„Središnji savez hrvatskih seljačkih zadruga“ je izdal poslovno poročilo za l. 1930. Iz tega poročila je razvidno, da je imela zveza koncem l. 1930 351 članic proti 376 v l. 1929. Število članic se je torej zmanjšalo. Skupni promet je znašal 696.7 mil. Din, od tega odpade na blagovni promet 8.1 mil. Din. Naložbe zadrug pri zvezi so znašale 19.2 mil. Din, kar je 1.2 mil. Din manje kot l. 1929. Vloge na hranilne knjižice so pa znašale 2.2 mil. Din. Upniki na tekočem računu in razni drugi upniki so znašali 11.9 mil. Din., menic v reeskontu pa je imela zadruga za 2.1 mil. Din. Kot je razvidno iz teh števil, je zveza v veliki meri navezana na izven zadržna sredstva. Večino svojih sredstev ima zadruga imobiliziranih v posestvih, račun parcelacije znaša po bilanci še 16.1 mil. Din. Pri zadrugah ima posojil

3.2 mil. Din, raznih drugih 7.2 mil., okrog Din 9 mil. je pa morala kreditirati kupcem njenih parceliranih zemljišč. Svojim članicam je posredovala tudi kredite pri hranilnici savske banovine. Ti krediti so znašali 8.5 mil. Da more hitreje mobilizirati denar naložen v posestvih, je najela zveza pri Priviligirani Agrarni banki hipotekarno posojilo v znesku Din 5 mil. Zveza, ki se je kot znano nahajala v težkem položaju, je prejela od države podporo v znesku 5. mil. Din za svojo sanacijo in sanacijo nekaterih zadrug.

„Savez agrarnih zajednica za Banat, Bačku i Srem“ v Novem Sadu je imel koncem l. 1930 129 članic, agrarnih zajednic, s 10.886 člani. Glavni namen zveze je revizija članic, dobava raznih potrebščin za agrarne zajednice in seveda tudi zastopanje njihovih splošnih interesov. Agrarne zajednice so zadruga mešanega značaja, bavijo se z dovoljevanjem kredita svojim članom, preskrbovanjem kmetijskih potrebščin kot umetnih gnojil, orodja itd., a glavni namen jim je, da v kolonijah na agrarni zemlji postavijo članom domove. Iz statističnega pregleda o poslovanju agrarnih zajednic v l. 1929 je razvidno, da je 115 zadruga razpolagalo z imetjem od 21.7 mil. Din. Sredstva, s katerimi agrarne zajednice delajo so sledeča (v tisočih Din): Deleži 1544, rezerve 5.312, izposojila pri Zvezi 10.496, hranilne vloge 603, upniki 2.029, tekoči račun pri Zvezi 488, razni 348 in dobiček 946. Aktiva so se razdelila sledeče: gotovina 440, posojila 16.746, tekoči račun pri Zvezi 40, efekti in deleži 851, inventar 1.103, razno 2.284 in zguba 305. Prejemki na obrestih so pri zadrugah znašali (v tisočih Din): 1.035, stroški na obrestih pa 555, kar kaže, da delajo agrarne zajednice z veliko obrestno razliko. Dohodki od zemlje so znašali 1.235, najemnina za zemljo pa 430. Iz posebnega statističnega pregleda je razvidno, da znaša vrednost imetja članov agrarnih zajednic pri-

bližno pol milijarde dinarjev. Bilanca Zveze za l. 1930 kaže, da dela Zveza v glavnem s sredstvi, ki jih ji je dalo na razpolago kmetijsko ministristvo. Od 15 mil. Din pasiv pade na dotacijo kmetijskega ministristva 11 mil. Din, na razne upnike 1.1 mil., na rezervni fond 1.9 in na deleže 0.5. Vloge na knjižice in v tekočem računu so kot pri članicah tako tudi pri centrali neznatne, znašajo samo Din 157.000. Denar ima Zveza od države brezobrestno. Glavne aktivne postavke so: dobroimetje pri denarnih zavodih in gotovina (v tisočih): 1774, posojila 11.003, blagovna zaloga 962, in dolžniki 1030.

„Venčačka vinogradarska zadruga“ je ena izmed največjih in najbolje uspešno poslujočih vinarskih zadrug v naši državi. Koncem l. 1930 je zadruga imela 124 zadrugnikov, ki so vnovčili potom zadruge 933.759 kg grozdja. Od tega grozdja je zadruga prodala na Dunaju in v Berlinu 110.000 kg, ostalo pa je predelala v vino, katerega je dobila 574.511 kg. Vina je prodala dosedaj že 387.782 kg za 2.410.571 Din. Kilogram grozdja je torej vnovčen nekako po 3 Din. Nekateri zadrugniki, ki so dobavili boljše grozdje so dobili celo po Din 3.50, medtem ko je bila tržna cena grozdja 1.50 — 1.80 Din. Vinogradniki organizirani v tej zadrugi imajo, kot je iz tega razvidno, od zadruge velike koristi.

Glavna zadruga za kmetijski kredit je izdala svoje poročilo za l. 1930. Iz tega poročila je razvidno, da je bilo po zakonu o kmetijskem kreditu iz l. 1925 do konca leta 1930 ustanovljenih 1454 zadrug, od tega števila je bilo registriranih 1.346. Vse zadruge so imele koncem l. 1930 97.702 člana (1929 74.251). Lastna sredstva teh zadrug so znašala (v oklepajih podatki za 1929): deleži 15.9 (10.0), stalno varčevanje 10.5 (4.3), otroško in navadno varčevanje 8.7 (4.2), rezervni fond 1.9 (0.3) milj. Din. Skupno

so znašala lastna sredstva 17.8, tuja pa 19.2 mil. Din. Vse te zadruge so bile organizirane v 6 oblastnih zadrugah s sedežem v Belgradu, Zagrebu, Splitu, Sarajevu, Skoplju in Čupriji. Deleži oblastnih zadrug so lani narasli od 4.3 na 7.7 mil., rezervni fond 1.4 na 2.8, hranilne vloge pa od 0.6 na 1.3 mil. Din. Na čelu vsega tega kreditnega združništva stoji Glavna zadruga za kmetijski kredit, katere lastna sredstva so se lani povečala od 0.2 na 0.9 mil. (deleži in rezerve). Zadruge zelo veliko poslujejo z Agrarno banko, saj je ta prevzela posle bivšega ravnateljstva za kmetijski kredit. Po stanju z dne 31. dec. 1930 so znašali krediti Agrarne banke zadrugam te zveze 219.2 mil. Din, a ostalim zadrugam samo 34.2 mil. Din.

„Savez hrvatskih seljačkih zadruga za Bosnu i Hercegovinu“ v Sarajevu je imel koncem l. 1930 96 članic z 13.536 zadrugniki. Iz skupne bilance zadrug je razvidno, da je koncem l. 1930 imelo 49 zadrug (v tisočih) 6.303 hranilnih vlog, 2.641 izposojil, 524 deležne glavnice, 919 rezerv, 128 raznih pasiv in 140 pa čistega dobička. Aktiva pa so sledeča: posojila 9.047, gotovina 424, efekti 160, inventar 233, blagovna zaloga 167, nepremičnine 363, razna aktiva 74 in zguba 186. Ker sredstva zbrana v lastnem delokrogu zadrugam ne zadostujejo za kritje vseh potreb po kreditih, se je zveza naslonila na Privilegirano agrarno banko, ki je rezervirala za člane njenih zadrug okvirni kredit od 5.000.000 Din. Vendar pa poročilo zveze ugotavlja, da je postopek pri dovoljevanju posojil zelo zamuden in neprikladen in, da so se zadruge zato bolj malo posluževale tega kredita. — Zveza sama, ki se je nahajala v težkem položaju, je bila s pomočjo državne podpore sanirana. Njena bilanca je sledeča (v tisočih Din): pasiva, deleži 121, rezerve 2.513, vloge 1.447, denarni zavodi

2.610, prehodni 24, dobiček 4; aktiva, gotovina in naložbe 76, efekti 111, nepremičnine 460, terjatve 5.946, blagovna zaloga 95, inventar 58 in prehodni 27. Likvidnih sredstev zveza nima skoraj nič. Ima pa močno rezervo, kar je najbrže v zvezi z državno podporo.

Iz gospodarstva.

Delo Priviligirane izvozne družbe. Od 10. junija l. 1930, ko je začela družba poslovati, pa do 31. maja t. l. je Priviligirana izvozna družba izvozila 5670 vagonov pšenice, za katero je plačala 99 mil. Din, 14 929 vagonov koruze, za katere je plačala 173.9 mil. Din in 283 vagonov vina za 6 mil. Din. Za izvoženo mast, slanino in fižol je plačala 6 mil. Din. Ena glavnih nalog Priviligirane izvozne družbe je bila, da dvigne ceno pšenici, ki je bila stalno 30 — 45 Din izpod svetovne paritete, na svetovno pariteto ali pa celo nad njo. To se je družbi, kot ugotavlja poročilo na seji upravnega odbora, tudi posrečilo. Tudi cena koruze je v razmerju s cenami drugod bila ugodna.

Novi devizni paritete. Poročilo Narodne banke za l. četrletje navaja nove paritete zlatega dinarja proti ostalim valutam na podlagi zakona o stabilizaciji. Paritete so sledeče: za dolar 56:77852 Din, 100 frankov 222:45283, 100 švicarskih frankov 1095:5566, 100 čehoslovaških kron 168:22641, 100 italijanskih lir 298:83433, 100 avstrijskih šilingov 798:9464, en angleški funt 276:31622 in 100 nemških mark 1352:5392 Din.

Padec cen agrarnih produktov iznosi na svetovnem trgu v l. 1930 približno 18% in to za rastlinske produkte 25%, za živalske pa 11%. To pomeni zmanjšanje dohodkov svetovnega kmetijstva za približno 337.5 milijarde Din in zmanjšanje čiste kupne moči za 113 milijard Din. Bruto kupna moč

kmetijstva se je zmanjšala v preteklem letu v Nemčiji, Franciji, Veliki Britaniji in Srednji Ameriki za 10 do 15% v Zedinjenih državah in Britski Indiji za 15 — 20%, v Italiji, Čehoslovaški, Poljski in Braziliji za 20 — 25%, v Avstraliji, Holandski, Indiji, na Japonskem in Kitajskem za 25 — 30% in v Kanadi, Argentini in Španiji za 30 — 40%.

Tedenski sejmi za holandski sir v Alkmaar-u. Mesto Alkmaar ima sicer samo 28.000 prebivalcev, a je vendar bolj znano kot marsikatero večje holandsko mesto, to pa radi tedenskih velikih sejmov za prodajo holandskega sira. Sejm se vrši vsak petek in je znan ne le na Holandskem, ampak tudi po svetu. Na sejm pripeljejo kmetje ogromne množine edamskega sira. Glavna trgovina se vrši okoli stare mestne vage. Alkmaar s svojimi tedenskimi sejmi za edamski sir se nahaja v ostri konkurenci z mestom Gouda, ki je center ravnotako poznane Gouda-sira. Kaj pomeni proizvodstvo in izvoz sira za Holandijo, najbolje povedo te številke. Letno izvažata Holandija 95.000 do 97.000 ton sira v vrednosti okoli 80.000.000 holandskih forintov t. j. približno 1.788.000.000 Din. Pomembno je, da izvoz sira in masla stoji v Holandiji pod državno kontrolo. Država se zaveda, da je za izvoz potrebno zaupanje. Državna kontrola pazi, da brezvestni izvozniki zaupanja inozemstva ne zlorabijo in ugledu blaga ne škodujejo.

Kje je železnica najcenejša? „Prager Presse“ je prinesla pod tem naslovom notico, iz katere vidimo, da se more za en dolar potovati v naši državi 168 km, na Madžarskem 146, v Belgiji 143, v Franciji 138, na Poljskem 136, na Čehoslovaški 130, v Avstriji 112, v Nemčiji 105, Romuniji 105, v Italiji 96, v Holandiji 92, v Švici 70, na Švedskem 60 in na Norveškem 58 km. Če pa primerjamo potovanje z brzovlaki pa pride na prvo mesto Belgija s 143 km, potem Francoska s 138,

Poljska s 136, Holandija s 87, Čehoslovaška s 85, Italija s 85, naša država 82, Madžarska s 82, Nemčija s 75, Avstrija s 70, Rumunija s 70, Švica s 62, Norveška s 64 in Švedska s 40 km.

Novi zakoni.

Zakon o prodaji nedozorelih poljskih pridelkov. Zelenaštvo je eden izmed pojavov, ki ga prav pogosto srečujemo v kmetijstvu južnih krajev naše države. Pod zelenaštvom razumemo tisti način kupčije, ko kmet proda trgovcu žito in druge pridelke, ko so še zeleni, t. j. nedozoreli in stoje še na polju. Trgovci, ki so od kmeta kupovali kmetijske pridelke na „zeleno“, so kmeta izkoriščali kar se je dalo in je zelenaštvo gotovo eden izmed najvažnejših vzrokov slabega stanja zlasti srbskega kmeta. Ker ni imel denarja, je moral kmet prodajati pridelke, ko so bili še na polju, seveda jih je moral dati po taki ceni, da je kupcu ostal dobiček v vsakem slučaju. Ves riziko za morebitno manjšo žetev je moral vzeti kmet nase, dočim pa bi večji dobiček ostal vedno kupcu. Da se to žalostno stanje uredi, je bil izdan zakon o prodaji nedozorelih poljskih pridelkov. Po tem zakonu je kmetovalcu, ki je prodal svoje kmetijske pridelke pred žetvijo, dovoljeno da odstopi od pogodbe, ako je še ni izpolnil. V tem primeru je dolžan vrniti kupcu znesek, ki ga je prejel na račun kot kupnino in pa 10 % obresti od tega zneska od dne ko ga je prejel pa do dne, ko ga je vrnil. Če je bila dogovorjena kazen ali odstopnina za primer neizpolnitve pogodbe, je kmetovalec, ki je prodal pridelek, ni dolžan plačati kupcu, ako odstopi od pogodbe, pa tudi ni dolžan vrniti škodo, ki nastane zaradi neizpolnjene pogodbe. Kmetovalec,

ki se hoče poslužiti te pravice, mora odstop od pogodbe prijaviti pismeno in na zapisnik pri pristojnem sodišču. Ta zakon bo gotovo zelenaštvo oviral, dvomimo pa, da bi ga mogel v celoti preprečiti. Vzrok zelenaštva je pomanjkanje dobre kreditne organizacije, kjer bi kmetovalec mogel priti do zadostnih kreditov. Dokler ne bo kmetovalcu mogoče dobiti denar na posodo po znosnih pogojih, toliko časa bo ostalo izkoriščanje kmeta od strani trgovcev v eni ali pa drugi obliki.

Gospodarska zveza v Ljubljani notira naslednje cene: Tomaževa žindra baza 18 % Din 104.—; rudninski superfosfat v vrečah po 50 kg à Din 94.— in po 100 kg à Din 92.—; kalijeva sol po 100 kg Din 164.—, kostni superfosfat Din 126.—; apneni dušik v pločevinastih bobnih Din 220.—; kostna moka Din 110.—; mešano gnojilo „KAS“ Din 130.—; mavec (gips) Din 40.—; nitrofoskal v vrečah Din 146.—; cement dalmatinski Din 54.—; cement Trbovlje v papirnatih vrečah Din 62.—; klajno apno Din 275.—; lanene tropine Din 2.30; tropine od solčnih rož Din 95.—; modra galica Din 6.80; žveplo Din 3.20. Pri vagonškem odjemu se cene za gnojila in cement znatno znižajo na franco vsaka postaja. Mlatilnice s tresali in reto Din 4.100.—; slamoreznice Din 1.700 do 2.000; čistilnik 10 sit Din 1.500; plugi Din 500 do Din 940; reporeznica M. R. Din 550; trijerji Din 2.000 do 3.500; mlatilnice na ročni pogon Din 2.200; robkači Din 900; sadni mlinci Din 1.400 do Din 1.700; brzoparilniki Din 1.050 do Din 2.800; kosilni stroji Din 2.000; travniške brane z zvezdnatimi členki Din 900; travniške brane z jeklenimi špicami Din 800; patent motike „Rapp“ Din 70.—.

Občni zbor Posojilnice v Sv. Petru pod Sv. Gorami, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 28. junija 1931 ob pol 3. uri popoldne v uradnih prostorih (kat. prosv. Dom). Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. čitanje zadnjega revizijskega poročila. 3. obravnava rač. zaključka za l. 1930. 4. volitev načelstva. 5. volitev dveh pregledovalcev računov. 6. slučajnosti.

Občni zbor Lesno gospodarske zadruga na Zgornji Polskavi, r. z. z. o. z., se bo vršil 24. junija 1931 ob 9. uri dopoldan pri Vinku Potočnik, posestniku v Loki št. 24. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. odobritev račun. zaključka za l. 1930. 5. slučajnosti.

Redni letni občni zbor Mlekarske zadruga v Rovtah, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 29. junija 1931 ob 3. uri popoldne, v prostorih mlekarnice v Rovtah. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev rač. zaključka za l. 1930. 3. volitev enega člana nadzorstva. 4. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Semiču, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 28. junija 1931 ob pol 8. uri dopoldne v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobrenje računskega zaključka za l. 1930. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. sprememba pravil. 6. volitev načelstva in nadzorstva. 7. slučajnosti.

Izredni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Slivnici pri Celju, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 29. junija 1931 ob pol 8. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. dopolnilna volitev načelstva. 2. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Stopercah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 28. junija 1931 ob 8. uri predpoldne v župnišču. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. odobritev rač. zaključka za l. 1930. 5. volitev enega odbornika oziroma načelnika. 6. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruga v Gor. Straži, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 5. julija 1931 ob 7. uri zjutraj v zadrugi pisarni.

Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za l. 1930. 4. sklepanje o likvidaciji in volitev likvidacijskega odbora. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Svečini, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 29. junija 1931 ob 15. uri v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. čitanje revizijskega poročila. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1930. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Mlekarske zadruga v Šmarci, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 28. junija 1931 popoldne ob 3. uri v mežnariji na Homcu. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobrenje račun. zaključka za leto 1930. 3. volitev enega člana v načelstvo. 4. volitev dveh članov v nadzorstvo. 5. čitanje revizijskega poročila iz l. 1929. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Šmartnem na Pohorju, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 28. junija 1931 v kaplaniji v uradni sobi po drugi sv. maši ob pol 12. uri. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev račun. zaključka za l. 1930. 3. slučajnosti.

Občni zbor Zadruga elektrarne v Veržetu, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo dne 21. junija 1931 ob pol 9. uri predp. v občinski pisarni. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrdilo računskega zaključka za l. 1930. 4. volitev a) načelstva b) nadzorstva. 5. razbremenjenje zadruga. 6. slučajnosti.

Občni zbor Mlekarske zadruga na Visokem, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 29. junija 1931 ob 3. uri v mlekarni. Dnevni red: 1. čitanje revizijskega poročila. 2. poročilo načelstva. 3. poročilo nadzorstva. 4. odobritev računskega zaključka za l. 1930. 5. volitev načelstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice Sv. Vid pri Grobelnem, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 28. junija 1931 ob 3. uri popoldne v sobi občinske pisarne. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. čitanje zadnjega revizijskega poročila. 3. odobrenje rač. zaključka za l. 1930. 4. volitev enega člana v načelstvo. 5. slučajnosti.

POSLOVNE KNJIGE IN TISKOVINE.

Vse članice opozarjamo, da ima Zveza v zalogi vse knjige in tiskovine, kakor jih zahteva poslovanje kreditnih, blagovnih, produktivnih in drugih vrst zadrug. — Mnoge tiskovine nudijo za poslovanje značno olajšanje in zasigurajo pravilnost kot npr. zapisnik o občnem zboru, vloga na sodišče, rač. zaključek. — Zveza z naročanjem na debelo zasigura tudi najnižje cene.

V sledečem podajamo cene za najvažnejše tiskovine (I.), knjige (II.) in vzorna pravila (III.):

I.	Komad
Rač. zaključki za hranilnice in posojilnice	Din —50
" " za blagovne zadruge	—50
Zapisnik o rednem občnem zboru	" —50
Vloga na sodišče (sprememba v načelstvu, ali sprememba pravil)	—50
Vloga na okrajno glavarstvo (predložitev računskega zaključka)	—50
Izpiski iz knjige hranilnih vlog	1—
Izpiski iz knjige posojil	1—
Tiskovine za izvl. tek. rač.	—30
Zadolžnice na poroštvo	—75
Zadolžnice na vknjižbo	—75
Zadolžnice na amortizacijo	—75
Prejšnje za posojilo	—50
Pogodba za kredit v tek. rač.	—75
Obrestne tabele (na kartonu 3 $\frac{1}{2}$ % do 6%)	2—
" " 6 $\frac{1}{2}$ % do 7% (na papirju)	3—
" " 7 $\frac{1}{2}$ % do 8 $\frac{1}{2}$ %	3—
" " 9% do 10%	3—
Listek za izplačilo vlog	—10
Listek za izplačilo posojila	—10
Opomin dolžniku	—10
Opomin porokom	—10
Zemljeknjižni predlog (list)	—40
Pole za inventuro	—75
Potrčila	—10
Izpiski (nova tisk.) tek. rač.	—75
Računski zaključki (kartonirani po 20 komadov) za kreditne in nekreditne zadruge (zvezki)	22—
Denarne kuverte	—65
Kuverte za dopisovanje z Z. Z.	—10
Dopisnice za dopisovanje z Z. Z.	—05

II.	Komad
Knjiga hranilnih vlog 50 listov	Din 60—
" " 100	105—
" " 150	160—
" " celo platno	160—
Knjiga posojil 50 listov	" 65—
" " 100	110—
" " 150	155—
Razdelnik za kreditne zadruge 50 listov	" 50—
" " 100	85—
" " 150	135—
" " celo pl.	135—
Razdelnik za nedelarne zadruge 24 listov	40—
" " 50	60—
" " 100	100—
Blagajniški dnevnik 100 listov	45—

Komad	Din
Blagajniški dnevnik 200 listov	75—
Knjiga tekočih računov 50 listov	40—
Knjiga tekočih računov 100 listov	56—
" " 200 " celo plat.	120—
Amerikanski journal za blagovne zadruge	" 180—
Knjiga denarnih listkov 100 strani	15—
Knjiga pristopnic 50 listov	12—
" " 100	16—
" " 200	34—
"Štraca" 100 listov	65—
"Štraca" 50 listov	40—
Blagovni skontro 100 listov	75—
Blagovni skontro 50 listov	45—
Nakupna prodajna knjiga 100 listov	75—
Nakupna prodajna knjiga 50 listov	45—
Blago oddajni bloki	22—
Deležna knjiga 100 listov	45—
Deležna knjiga 200 listov	75—
Vložni zapisnik	30—
Hranilne knjižice (lično vezane v šagrinpapir) (vezane)	4—
" " (broširane)	3—
" " (broširane)	4—
Zadružno-posojilne knjižice	3—
Knjižice za imetnike tekoč. računa 16 list.	4-75
Knjižice za električni tok	1-50
Imenik zadružnikov 20 listov	20—
Imenik zadružnikov 30	25—
Imenik zadružnikov 40	30—
Knjiga porokov	20—
Knjiga odstopnic (broširano)	6—
Sejni zapisniki	26—
Trgovske knjige z 2 kolonama	26—
Indeksi	16—
Mlekarske knjižice	3-75
Saldo-Konti na trdem papirju 50 listov	30—
" " " 100	50—

III.	Komad
Pravila za hranil. in posojil. (Rajfeis.)	Din 2—
Pravila za hranil. in posojil. (Schulz.)	2—
Pravila za kmet. nabav. in prod. zadruge	2—
Pravila za živinorejske zadruge	2—
Pravila za kmetijska društva (strojne zadr.)	2—
Pravila za mlekarske zadruge	2—
Pravila za zadružne elektrarne	2—
Pravila za zavarovanje goveje živine	2—
Pravila za strojne zadruge	2—